

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU**

**GÖÇ VE UYUM ALT KOMİSYON
TUTANAKLARI**

26.12.2018 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

26 Aralık 2018 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.31
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Hayırlı sabahlar.

Herhâlde bir iletişim sorunundan dolayı biraz geç kaldık ama yine bu konuları konuştuk, bence konuşmaya devam edelim.

Biraz önce, Komisyon başlamadan önce, kendi aramızdaki konuşmalarda daha çok Doğu Türkistanlıların Türkiye’ye gelişleri, sığınma talepleri ve onların yaşadığı süreçlerle ilgili konuştuk ve tabii, önümüzdeki günlerde bunu ayrı bir konu olarak işleyelim, hem de çok yakın bir süre içerisinde işleyelim. Onlar Türkiye’ye gelirken hangi zorlukları yaşıyorlar, orada hakikaten hangi süreçler var, bunları biz de Komisyon olarak inceleme konusunda hemen bir çalışma yapalım. Bundan sonraki çalışmamız Doğu Türkistan’dan Türk soyluların Türkiye’ye geliş süreçleri olsun.

Havaalanında bekleyenler olduğu söylendi. Bununla ilgili de Göç İdaresi Genel Müdürlüğünden, İçişleri Bakanlığımızdan bir cevap bekleyelim, nedir, ne değildir, neden onlar orada tutuluyorlar, süreçleri nedir; bu konuda bilgileneelim.

Tabii, önemli. Dünyanın neresinde olursa olsun, hangi statüde olursa olsun, hangi ırktan, millettten, dinden, mezhepten, meşrepten olursa olsun, hakikaten, insanlar zulüm altındaysa, başka ülkelere sığınmak zorundaysa bu önemli bir konu; insan hakkı konusu. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nde de Cenevre Sözleşmesi’nde de bir insan hakkı olarak ifade ediliyor. Bunları incelemek Komisyonumuzun görevi.

Türkiye olarak biz dünyada en çok sığınmacı barındıran ülkeyiz, çok farklı ülkelerde –Türk soyluları da var- farklı dinlerden insanlar da var, farklı millettten insanlar da var, nerede bir mazlum varsa, nerede bir mağdur varsa hepsine kapımızı açmış durumdayız, en iyi hizmeti vermeye çalışıyoruz.

Şunu ifade edeyim: 2013 yılında Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nu çıkardı yüce Meclisimiz. Bu kanun hakikaten, insan hakları açısından, hak temelli olma açısından çok önemli bir kanun, çok önemli bir gelişmeydi ve beraberinde de o gelişmeyle beraber Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kuruldu. Şimdi bu süreçler kanunla beraber, teorikle beraber pratikte de kontrol edilmeye ve yönetilmeye çalışılıyor. Biz de o sürece ne kadar destek verebilirsek Komisyon olarak o kadar iyidir diye düşünüyorum.

Bugünkü konuklarımız daha önce Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüydü Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçmeden önce. Genel Müdürlüğümüz ile bir sivil toplum örgütü beraberce sığınmacılar ve medya konusunda bir çalışma yaptılar. Medyanın dili nasıl olmalı...

Buyurun Mehmet Bey, buyurun arkadaşlar, hoş geldiniz, İbrahim Bey, buyurun.

Biz başladık, devam ediyoruz, size de hemen sözü vereceğiz zaten.

Konuklarımız da geldiler.

Onlar bir çalışma yaptılar. Tabii, sığınmacılık ve sığınmacı süreçlerinde göçün yönetimi, kabulü, uyum süreçleri çok önemli. Uyum sürecinin en önemli aşaması da bu konuda kullanılan dil. Hangi dili kullanırsak süreç kolaylaşır, rahatlar; hangi dili kullanırsak hakikaten bu süreç zorlaşır; bu çok önemli. Çünkü kamuoyu algısı, vatandaşın algısı, milletin algısı bu dille beraber oluşuyor. Burada medyanın dili çok önemli ve siyasetçilerin dili de çok önemli.

Şimdi, kamuoyunda Suriyelilerle, özellikle Suriyelilerle ilgili ve diğer sığınmacılarla ilgili yanlış birçok bilgi var. Aslında Komisyonumuz inşallah bunları zaman içerisinde doğrultacak. İşte Suriyelilere maaş verildiği, istedikleri üniversitelere gidebildikleri gibi veya TOKİ'den konut aldıkları gibi birçok yanlış bilgi var. Tabii, bu yanlış bilgi aslında sığınmacılarla toplum arasındaki kabulü veya mesafeyi zorlaştıran bir süreç. Bu yanlış bilgileri kamuoyundan ayıklamamız lazım. Neyse, şeffaf olan, doğru olan neyse onu ifade etmemiz gerekiyor.

İkincisi, kullanılan terimler, terimlere de çok dikkat etmemiz gerekiyor. Uzun süre dedik ki “yasa dışı göçmen” ya da “kaçak göçmen” gibi ifadeler kullandık. Bin insan için yasa dışı kelimesinin tırnak içinde kullanılması yanlış. Yani insan dünyada yasa dışı olamaz. Bu dünya insan için vardır, her şey insan için vardır. “Yasa dışı göçmen” kavramı hakikaten göçmeni ötekileştiren bir dil. Onun yerine “düzensiz göçmen” kavramını kullanmak gerekiyor. Ben basında da bu konuda bir hassasiyet oluştuğunu görüyorum. Negatif terimler olduğu gibi pozitif terimler de var. Mesela “uyum” teriminin çok pozitif karşılığı olan bir terim olduğunu düşünüyorum. Avrupa bu terimi bulabilmek için çok uğraştı. İşte “asimilasyon”, “entegrasyon”, “çok kültürlülük” gibi birçok terimi denedi. Her terim beraberinde olumsuzlukları ortaya çıkardı ama bizim kanun koyucularımız “uyum” kelimesini kullanmış. Bu da “uyum” böyle, çift taraflı, daha çok her iki tarafın da birer adım atmasını gerektiren bir anlam içerdiği için pozitif bir süreci ortaya çıkardığını düşünüyorum. Ben de bürokraside çalışırken uyum kelimesini İngilizceye çevireceğiz, kanunu İngilizceye çevireceğiz, hangi kelimeyi kullanalım diye çok düşündük. En son dedik ki “entegrasyon” olarak çevirmeyelim, “entegrasyon” Avrupa’da asimilasyonla kirlenilmiş bir kelime, “harmonization” diye çevirdik biraz yeni bir süreç olsun diye. Yani şunu demek istiyorum, kelimeler de çok önemli.

Üçüncüsü de, tabii, yalan ve yanlış bilgilerle beraber sığınmacılar zaman zaman maalesef hedef hâline getirilebiliyor, bundan kaçınmamız gerektiğini düşünüyorum. Ben Meclis Genel Kurulunda bunu çokça görüyorum ve dinliyorum ve üzülüyorum. Şöyle deniyor: “Suriyelilere şu kadar para verdiniz, emeklilere de verin. Suriyelilere şu kadar para veriliyor, eğitime neden yok?” Arkadaşlar, eğitime yeteri kadar ödenek isteme hakkımız var, emekliye daha fazla ücret isteme hakkımız var milletvekili olarak, bununla ilgili eleştirileri yapma hakkımız var ama kıyasladığımız gruba dikkat etmemiz gerekiyor. Yani “Suriyelilere veriyoruz.” dedikten sonra bunu söylersek Suriyelileri hedef hâline getiriyoruz, onlara karşı bir düşmanca tutum içinde kalmış oluyoruz. Yani tekrar ifade ediyorum: Mutlaka eğitimle ilgili, sağlıkla ilgili, emeklilikle ve diğer konularla ilgili daha fazla hakkın verilmesi talebinde bulunma hakkımız var ama kıyaslarken lütfen... Yani kendi gruplarımız açısından, hepimiz de neticede arkadaşlarımızla bunu konuşuyoruz ve kamuoyuyla konuşuyoruz, Suriyelilerle kıyaslama yapmayalım. Bu, Suriyelileri ötekileştirir, bu, Suriyelileri hedef hâline getirir ve beraberinde de toplumsal kabulümüze, beraberliğimize sıkıntı ve zeval düşürebilir. Onun için bu konuda dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şunu da ifade edeyim: İçişleri Bakanlığımız açıkladı, şu ana kadar 300 bin Suriyeli gönüllü geri dönüşü gerçekleşti. Bu süreç devam ediyor. Bizim hedefimiz Suriyelilerin kendi ülkelerine fiziki altyapı ve huzur yani barış geldikten sonra dönmesi.

Biz geçen dönem Komisyonunda geçici koruma statüsünün devamının olması gerektiği konusunu uzun süre tartıştık ve böyle devam etmesi gerektiğini söyledik. Akademik çevreler geçici koruma statüsünün geçici olduğunu, aslında bu statünün değiştirilmesi gerektiğiyle ilgili eleştirilerde

bulunuyorlardı. Biz dedik ki geçici koruma statüsü devam etsin. Sebebi de şuydu: Geçici koruma statüsü er geç bu insanların geri dönüş süreçlerini her zaman dinamik tutan bir süreç. Ne zaman orada barış oldu, ne zaman orada barış olduktan sonra altyapı kuruldu, okullar açıldı, elektrik geldi, su geldi, insani ihtiyaçların giderilebileceği bir durum ortaya çıktı; dönmelerinin gerçekleşmesi gerekiyor. Bu statü de bu dönme süreçlerini her zaman dinamik tutuyor. Onun için devamı konusunda mesela biz yürütme organına geçen dönemde bir tavsiyede bulunmuştuk. Bugün de herhâlde biz bunları konuşacağız, terimleri, deyimleri, medyanın bakışını konuşacağız.

Buyurun, sizi tanıyalım. Ondan sonra da projeniz, projedeki girdileriniz, çıktılarınız, şu ana kadarki süreçte neler oluyor; bilgi sunarsanız memnun oluruz.

Hoş geldiniz tekrar.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi en içten duygularla selamlıyorum, saygılarımı sunuyorum.

Bugün hemen maalesef belirtmeliyim ki 12.30’da yapılacağı söylenen Komisyon toplantısı sanırım saat 11.00’e alınmış. Bundan haberimiz yoktu, onun için geciktik. Bundan dolayı da çok özür diliyorum.

BAŞKAN – Karşılıklı bir iletişim sorunu olmuş artık.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Tamam, hani bizde değil hata, o anlamda söylüyorum. Özür dilerim yine de.

Çok güzel bir konuşma yaptı Sayın Başkanımız, her şeyi çok güzel özetledi aslında, mükemmel bir konuşmaydı.

Bunun dışında söylenebilecek ne var diye düşündüğüm zaman şunu ifade edebilirim: Ben kırk altı yıldır medya sektörünün içerisinde bulunmaktayım, en büyük sorunlarımızdan bir tanesi de yeterince bilgi alamamak idi. Daha sonra, son iki yıldır yaptığım Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü görevinde de hem yabancı gazetecilerin Türkiye’de yerleşik -ki sayıları 350 civarındadır- hem de yerli gazetecilerimizin, ulusal gazetecilerimizin, mahalli medya kuruluşlarında görev yapan gazeteci arkadaşlarımızın en büyük sorunlarından bir tanesi yine yeteri kadar bilgi alamamak, bilgi edinememek, ki bazıları bilgi edinmeyi de istemeyebilirler hani o da bizim genel tembelliğimize bağlanmalı. Ama netice itibarıyla yaptıkları haberlerde hem bilgi eksikliğinin çok fazla olduğunu hem de yapılan haberin üslubunun eğer dikkatli bir üslupla yazılmazsa toplumda çok farklı infiallere sebep olabileceği ya da farklı algıların oluşmasına sebep olabileceği ortada, bunu gözlemlemiş olduk. Bunun üzerine ki örnek vermek istiyorum -Komisyon karşısında her zaman konuşma imkânı bulamıyoruz, bu bizim için bir şeref, o bağlamda ifade etmeyi istiyorum- boğaz köprüsünden atlayarak intihar edenlerin haberleri eğer çok fazla yer alırsa işte bu intiharlara teşvik ediyor, intihar etmeyi planlayan ya da biraz planlayan insanlara bunun böyle olabileceği yolunda bir yol göstermiş oluyor şeklindeki dikkat çekici uyarılar sonucu bu haberlerin sayısında azalma yahut habere bakış açısının azalması yahut en azından orada canlı yayın yapılmaması ya da olayın mümkün olduğu kadar az cümleyle duyurulması şeklinde birtakım tedbirler alındı, bu da etkili oldu. Trafikle ilgili, biliyorsunuz, basında sürekli bir dikkat etme süreci içerisinden geçiyoruz, herkes artık öğrendi. Bunun gibi, aynı şekilde mesela, 15 Temmuz 2016’daki o hain FETÖ teşebbüsü sırasında yabancı gazeteciler özellikle konuyu farklı algılama temayülündeydi. Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürü olur olmaz ben 700’e yakın yabancı gazeteciyi Türkiye’ye farklı tarihlerde çağırarak bu olayın iç yüzünü, örgütün kim olduğunu, ne olduğunu, ne amaçta olduğunu anlatmaya gayret ettik. Bunun sonucunda, en azından Batı dünyasında FETÖ’yle ilgili farklı algıların değiştiğini de büyük bir memnuniyetle gördük.

Bunun yanı sıra, bizim Fırat Kalkanı Harekâtı'mız sırasında ya da daha sonraki harekâtlarımız sırasında kötü bir algı oluşturmak için, yanlış algı oluşturmak için, hepinizin bildiği gibi, özellikle sosyal medyada bundan on sene önce Halep'teki bir otel yangınının çocuğunu kaçırırkenki fotoğrafını "Türk Silahlı Kuvvetlerinin harekâtı sırasında bombalanan yerlerde insanlar çocuklarını kaçırmıyorlar." şeklinde dünyaya servis edilmesiyle negatif algı altında kaldı Türkiye. Buna karşılık da bunların yaptığı bu haberlerin aslında oralarda çekilmediğini, bunların çok zaman önce çekilmiş haberler, çekilmiş fotoğraflar olduğunu ifade eden bir yayın yaptık. Bunun da çok etkili olduğunu bilginize sunmayı isterim, memnuniyetle biz de müşahede etmiş olduk.

Mülteciler meselesine gelince, dünyada çok ilginç bir süreçten geçiyoruz, Türkiye kabul ettiği kişi sayısı bakımından dünyada en önde gelen ülke. Türkiye'nin övüneceği, dünya çapında övüneceği çok önemli bir mesele. Hatta ben de naçizane çeşitli konuşmalarda ifade etmeye çalıştım, bu aşk, sevgi meselesine dünyada farklı bakışlar var. Diyelim, işte, Fransızların bu konuda çok janti insanlar, kibar insanlar olduğunu, aşk meselesine farklı baktıklarını ve bütün dünya gelişmiş ülkeleri tarafından insani özelliklerin, insan haklarının fevkalade önemli olduğu vurgulanıp durulur ama bu olaylar karşısındaki tavırlarına bakıldığı zaman, bunların sevgiyi gerçekten anlayamadıkları, insan sevgisinin ne olduğunu bilmedikleri ortaya çıkmış oluyor. Bizim elimizi güçlendiren çok güzel bir argüman aslında bu. Bu argümanı biz nasıl anlatabiliriz? Öncelikle kendi mahallî basınımıza bunu aktarmamız lazım diye düşündük. Sayın Başkanın az önce ifade ettiği gibi pek çok tabir var bu konuda. Göçmen, sığınmacı, başvuran, mülteci, bunların ne anlama geldiğini... Hatta sizin Komisyonda bir açıklama, konuşma yapacağını dikkate alarak bilgilenmek için İbrahim Bey'in yanına uğradım. Hakikaten o ana kadar bilmediğim pek çok şeyi de İbrahim Bey ifade etti. Hatta Sayın Başkan izin verirse, benden sonra İbrahim Bey'in de konuşmasının çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Çünkü işin içinde bizi uzun yıllar çalışmış bir insan. Daha sonra baktık bunu kiminle yapalım, Türkiye'de en büyük sivil toplum örgütü bu konuda SGDD-ASAM, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Yardımlaşma Derneği. İbrahim Bey de onun başında. Bizim tanışmamız öyle oldu zaten. Kendisinden rica ettik, dedik ki: Siz bu konuda kimlerin bilgi vermesi lazım geldiğini ve içinde yaşadığınız bu olayların çeşitli yönlerini mahallî basınımıza aktarın ve birlikte bir protokol imzaladık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü ile SGDD arasında.

Bu protokol doğrultusunda da Türkiye'de 1.600 civarında yerel basın mensubuna öncelikle birtakım deyimlerin ne anlama geldiğini -sizin bahsettiğiniz gibi Sayın Başkanım- daha sonra da yaptıkları haberlerde birtakım unsurlara dikkat etmezlerse Türk halkının algısının daha farklı gelişebileceğini, bunun da Suriyelilerle, işte o misafir ettiğimiz kişilere karşı Türk insanının daha farklı davranabileceği şeklinde bir algının oluşabileceğine dikkat çekmek için olayı tüm boyutlarıyla üçer günlük seminerler hâlinde mahallî basınımıza aktardık.

Bunun sonucunda, Türkiye'de 10 bin civarında haber yayınlandı. Bütün bu haberleri derledik. Hani seminere katılan arkadaşlarımız gittikleri zaman acaba kendi medya organlarında bunu ele alıyorlar mı şeklinde ve bunun neticesinde de her taraftan olumlu kanaatler tarafımıza ifade edildi. Yani devletimizin en üst noktasından bu işleri yapan bütün bürokratlarımıza kadar çok faydalı olduğu yolunda bilgiler geldi. Tabii, bu yabancı kaynakların, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği Komisyonu şeklinde pek çok yardım kuruluşunun katkılarıyla bunlar yapıldı. Yani bizim devletimizin cebinden yine para çıkmadı aslında, bunların sağladığı fonlarla bunlar gerçekleştirilmiş oldu. Ama onların da fevkalade memnun olduklarını her vesileyle gördük ve görmeye de devam ediyoruz. Bunun faydalı olduğunu ve hatta bunun devam etmesi lazım geldiğini düşünüyoruz. Yani 1.600 mahallî medya organında çalışan gazetecimiz yeterli bir sayı değil, bunu artırmayı planlıyoruz. İbrahim Bey'le dün görüştüğümünden bahsetmiştim, sanırım 700-800 kişiye daha, hani belki bu yıl bitmeden değil ama ocak ayının hemen ilk yarısında tekrar eğitim verilmesinin büyük faydalı olacağını düşündük.

Aslında Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü de lağvedildi biliyorsunuz, yerine İletişim Başkanlığı kuruldu yeni sistemimize göre. Onların görevi, bu tip konularda, mesela, Amerika'nın bölgeden askerini çekecek olmasının yabancı medyaya ne anlama geldiğini anlatmaları; diyelim, bu mülteciler meselesi konusunda sık sık bir araya gelip paneller düzenlemeleri, buna benzer; diyelim, döviz kuru üzerinde spekülasyon yapıldığı iddiasındayız, bunun nasıl yapıldığının ve ne gibi sonuçlara yol açacağının yine özellikle yabancı basın mensuplarına ama yerli basın mensuplarımızı da ilgilendiren konuları onlara sık sık anlatılması lazım. Biz Genel Müdürlüğümüz döneminde bunları çok sık yaptık, her hafta neredeyse bir panel düzenledik. Bunun tabii ki devam ettirilmesi lazım. Yani kim devam ettirecekse ettirecek ama şu anda SGDD bu görevi üstlenmiş durumda, öyle görünüyor ve bizim mahallî gazetecilerimize, özellikle basın mensuplarımıza mülteciler konusunda fevkalade aydınlatıcı bilgiler veriyor.

Yani size şunu söyleyebilirim, affınıza sığınarak söylüyorum bunu: İbrahim Bey eğer anlattırsa biraz sonra, hiç aklımıza gelmeyen bilmediğimiz konulara bile değinebilir. Ama siz bu konuda özel olarak kurulmuş bir Komisyonsunuz. Mutlaka bu bilgileri bilmeniz lazım geldiğini düşünüyorum naçizane, belki biliyorsunuzdur, bilmiyorum. Ama size gazetecilikten kalma alışkanlığımla şunu söyleyeyim, bir manşet atmış olayım: Türkiye’de 70 tane mülteci var aslında mülteci kavramına uyan. Ama biz onlara mülteci diyoruz. Çünkü bizim kabul ettiğimiz anlaşmalar, Avrupa’dan gelmesi lazım, bize sığınması lazım, bizim onu kabul etmemiz lazım gibi. Benim kafamı tamamen karıştıran “Vay be!” dedirten bilgiler aldım İbrahim Bey’den. Ve izin verirsiniz daha fazla uzatmak istemiyorum.

Sayın Başkanım, İbrahim Bey bu konuda bilgi verebilir.

Arz ediyorum.

Hepinizi en içten duygularla selamlıyorum tekrar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Projenin içeriği konusunda bilgi verecek herhâlde İbrahim Bey?

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA - Evet.

BAŞKAN – Kaç kişiye ulaştığınızı vesaire konusunda olacak.

Siz kendinizi bir daha tanıttın...

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA - Mehmet Akarca benim ismim. Ben 1 Mart 1973’te TRT Haber Merkezine girdim. O günden bugüne geçen kırk altı yıl içinde de basın mesleğini devam ettiriyorum. Anadolu Ajansı genel müdürlüğü yaptım, Basın Yayın Enformasyon genel müdürlüğü yaptım, TRT Haber Merkezinde haber müdürlüğü görevini yaptım, özel televizyonların tamamına yakınında Ankara temsilciliği görevini yaptım gruplarda, daha sonra basın yayına atandım. Oradan -iki yıl çalıştıktan sonra da- Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanlığına getirildim. Son dört beş aydır da o görevi sürdürmekteyim. Bugünlerde mahallî seçimlere hazırlanıyoruz. Evliyim, 2 kız çocuğum var. Kızlarımdan birini de bugün beraberimde böyle bir Komisyon toplantısını görme şerefine nail olsun diye yanımda getirdim. Bigem, orada oturuyor.

BAŞKAN – İbrahim Bey, buyurun.

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bu fırsatı vermiş olduğunuz için çok teşekkür ederim.

Ben kısaca bilgi vermeden önce aslında şu ana kadar yapmış olduğumuz çalışmalardan derlemiş olduğumuz iki dakikalık bir videomuz var. Onu müsaadenizle size göstermek istiyorum.

(Video izlendi)

BAŞKAN – Basının hepsi yerel basıncılar mı?

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Anadolu basını, Van’dan Edirne’ye, Şırnak’tan Denizli’ye kadar tüm yerel basın mensupları.

BAŞKAN – Ulusalla yapmadınız herhâlde...

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Ulusalla da yaptık vekilim. İstanbul’da yerel basın mensuplarının da katılmış olduğu toplantılarda davetlilerde ulusal basın da yer aldı. Hatta Suriyeli gazeteciler de yer aldı. Aynı zamanda dünyada göç konusunun basında nasıl yer aldığına ilişkin çeşitli ülkelerden basın mensuplarının da katıldığı bir kapanış toplantısı da gerçekleştirirdik.

BAŞKAN – Buyurun.

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle biraz kendimizden bahsetmek gerekirse, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği SGDD ASAM 1995 yılında Türkiye’de, Ankara’da kurulmuş bir sivil toplum kuruluşu ve yirmi üç yıldır bu alanda çalışmaktayız.

Şu anda toplam 47 şehirde 83 saha ofisimiz ve 1.700 çalışanımız bulunmakta. Türkiye’nin dışında Yunanistan Atina’da bir temsilcilik ofisimiz var. Ocak ayı itibarıyla da Brüksel’de bir temsilciliğimiz açılacak. Şu anda çoğunlukla Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu gibi Birleşmiş Milletler kuruluşları ve Türk makamlarıyla birlikte sahada 83 ofisimizle sığınmacı ve mültecilere danışmanlık, destek faaliyetleri yürütmekteyiz.

Aslında sizlerin de bildiği gibi 20 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Türkiye’de 3 milyon 618 bin Suriyeli bulunmakta ve 143 bin kadarı da şu anda hâlen kamplarda kalmaktalar.

Tabii, günümüzde en çok konuşulan konulardan biri Suriyeliler fakat 400 bin civarında çoğunluğunu Afganların, Iraklıların oluşturduğu, toplamda 85 farklı ülkeden gelen Suriyeli dışında bir grup da bulunmakta ve yaklaşık 4 milyon civarında bu çerçevede Türkiye’ye gelmiş ve sığınma talebinde bulunmuş kişi bulunmakta.

Bugün hemen hemen Türkiye’nin tüm şehirlerinde Suriyeli ve Suriyeli olmayan gruplara mensup olan ve ülkemizden koruma almak amacıyla gelmiş olan kişiler bulunmakta ve dünyada 2013 yılından beri en fazla mülteci nüfusu ağırlayan ülkeyiz.

Bu çerçevede, aslında Suriye kriziyle konu gündemimize tam olarak oturdu fakat Suriye krizinden önce de Türkiye’de yine bir nüfus vardı. 2011 yılında Ocak ayı itibarıyla toplam sayı 20 bin idi. Çoğunluğu Suriyeli olmayan grup idi. Fakat Suriye kriziyle hem Suriyeliler geldi, aynı zamanda Suriye krizinden etkilenen diğer uyrukluların sayısında da bir artış bulunmakta.

Tabii, Suriye krizine baktığımızda, belki ilk dört, beş yılın temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik çalışmalarla devam ettiğini söylememiz mümkün. Özellikle barınma, sağlık, gıda gibi konular oldukça önemliydi. Fakat beşinci, altıncı yıla girdiğimizde artık eğitim, sosyal uyum, iş piyasasına erişim gibi konular da yine gündemimizi oluşturan konular arasına girdi.

Aslında Suriye krizi temelinde daha çok hem uluslararası aktörler hem sivil toplum kuruluşları temelde psikososyal destek, koruma faaliyetleri, gıda, sağlık hizmetleri gibi faaliyetlere yoğunlaşmıştı ve bu konuda aslında en önemli eksikliklerden birisi de kamuoyu algısı oldu.

Tabii ki krizin aslında 6’ncı, 7’nci yılında daha önceleri sınır bölgeleri ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki şehirlerde ikamet eden Suriyelilerin bir anlamda sanayileşmiş bölgelere doğru göç etmeye başladığını da söylememiz mümkün. Bu sebeptendir ki özellikle Orta Anadolu, Marmara Bölgesi ve Ege Bölgesi’nde de yine Suriyelilerin ve diğer uluslararası koruma arayan kişilerin sayısında da artış olduğunu söylememiz mümkün çünkü daha, bir anlamda kendi ayaklarının üzerinde durabilecekleri bir yaşam arayışı nedeniyle kişilerin bu şekilde sanayileşmiş ve iş piyasasına erişimin daha kolay olduğu

bölgelere doğru gittiğini söylememiz mümkün. Bu çerçevede, aslında Suriyelilerin de görünürlüklerinin geçmişe nazaran daha fazla olduğunu söylememiz mümkün ve tabii ki aynı zamanda, Türkiye’de 1 milyon civarında okul çağındaki olan Suriyeli çocuk da bulunmakta. Bu çerçevede, aslında, Türkiye’deki Suriyeli çocukların eğitime erişmesinin de bir anlamda Suriye’nin geleceği için oldukça önemli olduğunu vurgulamakta fayda var.

Yapılan tüm bu eğitim, sağlık, barınma, psikososyal destek gibi çalışmalar içerisinde aslında çok da öne çıkmayan, çok da çalışılmayan en önemli konulardan birisi, vatandaşın mülteci algısı çerçevesinde basın bilgilendirilmesi idi. Bugün, gerçekten kamuoyunda ciddi anlamda yanlış bilgiler mümkün. Sayın Başkanımızın da belirtmiş olduğu gibi, maaş aldıkları ya da üniversitelere sınavsız girdikleri yönünde birçok haber aslında vatandaşlarımızın da yine, mültecilerle ilgili negatif içerikli algı edinmesine yol açan sebeplerden sadece bazıları. Bu çerçevede, birçok şehirde aslında mültecilerle herhangi bir karşılaşması olmayan, herhangi bir deneyim yaşamamış insanlar bile basından edinmiş oldukları haberler ve bilgiler çerçevesinde mültecilere negatif yönde davranabiliyor ya da bakabiliyorlar. Bu çerçevede, en önemli iletişim araçlarından olan, iletişimin aslında temelini oluşturan medya mensuplarının konuyla ilgili ne kadar fazla bilgiye sahip olurlarsa o kadar doğru bilgilendirmeye vatandaşların mültecilerle ilgili önyargılarının azalabileceğini ya da en azından daha tarafsız ve nötr bir gözle bakabileceği düşüncesinden hareketle, aslında, alandaki en büyük eksikliği doldurmaya çalıştığımızı söyleyebiliriz.

Bu çerçevede, Sayın Akarca’nın destekleri bizim için oldukça önemliydi, özellikle basın mensuplarına ulaşma çerçevesinde. Daha önceleri yerel bazda, örneğin Adana, Mersin, Gaziantep, İzmir gibi şehirlerde yapmış olduğumuz toplantılarımızı daha sonra Antalya’da 600 civarında gazeteciyle bir araya gelerek gerçekleştirdik. Sonrasında da bu yıl içerisinde, yine 660 gazeteciyle basın mensuplarını Ankara’da bir araya getirdik.

Bu çalışmalarımızı yaparken aslında sadece biz bilgi vermedik, konunun duayen isimleri ve yetkili organlarından temsilciler katıldı. Yine Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu gibi, konunun uzman kişileri, “medya ve çocuk”, “medya ve kadın” gibi konularda basın mensuplarının aslında kamu yararı esasına dayalı olarak haber yapması konusunda kendi uzmanlık alanları çerçevesinde gerekli bilgilendirmeleri yaptılar. Bu basın çalışmalarında da gördük ki aslında medyanın bu konuyla ilgili yeteri kadar bilgisi yok ve kendilerinin de ifadeleriyle “Biz bu konularla ilgili bilgi edinmediğimiz için duyduğlarımız ya da kulağıımıza gelenler çerçevesinde haber yaptık. Dolayısıyla insanlar da bu şekilde bilgi edindiler.” dediler ve aslında bu çalışmaların gecikmiş çalışmalar olduğu üzerine de vurgu yaptılar.

Bu çalışma, aslında, aynı zamanda alandaki diğer aktörleri de harekete geçirdi. Şu anda Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu -UNICEF- aynı şekilde UNHCR, Dünya Sağlık Örgütü gibi Birleşmiş Milletler organizasyonları da basına yönelik bilgilendirme çalışmalarını başlatmış bulunmaktalar. Bu çerçevede, özellikle Sayın Akarca’ya yeniden teşekkür etmek lazım. Basının bütün bu alan içerisindeki çalışmalar arasında ne kadar önemli olduğunu ve büyük bir eksiklik olduğunu fark ederek aslında basınla ilgili çalışmaları artırmış bulunmaktayız.

Yine, bu çerçevede, özellikle basının “göç” konusunu tarafsız ve etkili bir şekilde ele almasına yönelik basını cesaretlendirmek amacıyla bu yıl Göç Alanında En İyi Habercilik Ödülleri yarışması düzenlemekteyiz. Bu yarışma kapsamında, yine Birleşmiş Milletler organizasyonlarının da özel ödülleriyle basının “göç” olayını daha etkili bir şekilde aslında duyurması ve... Krizin 8’inci yılına girdiğimizde maalesef ki Suriyelilerin mülteci olduğunu aslında unuttuğumuz bir dönem, zaman uzadıkça aslında o insanların neden ülkelerinden ayrılmak zorunda kaldıklarını da unutuyoruz. Bu çerçevede, doğru bilgilendirme bizim için oldukça önemli ve yanlış bilinenlerin düzeltilmesi de toplum içerisindeki önyargıları azaltacaktır diye düşünüyoruz.

2019 yılında, yine 700 gazeteciyle eğitim yapmayı düşünüyoruz. Aralarına Suriyeli gazetecileri de davet ediyoruz. Suriyeli gazetecilerin bakış açısıyla sosyal uyumun aslında gerekli koşullarının neler olduğu, yereldeki gazetecilerin sosyal uyumla ilgili görüşlerinin ne olduğunu bilmek bizim için oldukça önemli çünkü yereldeki bütün algıyı aslında yerel gazeteciler belirliyor. Sadece vatandaşların değil aslında yerel yönetimlerin de algısı üzerinde basın oldukça önemli var. Dolayısıyla, basının konuya yaklaşımı aslında toplumsal algıyı, toplumsal algı da vatandaş ve mülteciler arasındaki uyumu belirleyen bir unsur. Dolayısıyla aslında en önemli eksik konulardan birisi de bu. İletişim araçlarının vatandaş ve mülteciler için ortak paydada birleşiminin asgari koşullarını oluşturması bizim için oldukça önemli.

Bununla beraber, tabii, Türkiye'nin yapmış olduğu çalışmaların yurt dışında da aslında yeteri kadar bilindiğini söylememiz çok mümkün değil. Bu çerçevede, yine bu yıl içerisinde sadece Türkiye'deki gazeteciler değil, Brüksel'de Avrupa'daki gazetecileri de bir araya getirip bu konularla ilgili çalışmaların ya da durumun ne olduğunu daha detaylıca anlatmaya çalışacağız.

Ben burada şu an için sözlerime müsaadenizle son vermek istiyorum ama eğer sorular olursa yanıtlamaktan memnuniyet duyarım. Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Biraz interaktif yapalım bundan sonra, soru-cevap mutlaka vardır.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Efendim, açıklamalar için teşekkür ederim, hoş geldiniz. Ben Mahmut Tanal, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekiliyim.

Şimdi, tabii, gönlümüz şuna razı değil: İnsanların kendi ana yurdundan bir başka ülkeye sığınmasına. Bu bir yaşım hakkı ihlalidir, bir insan hakkı sorunudur. Keyfi ve bilerek, isteyerek ülkelerini terk etmiş değiller. Hepimiz gerçekten bu anlamda, insani anlamda, hümanist, insancıl hukuk açısından sonuna kadar destek vermemiz lazım, kucak açmak lazım. Ancak bu anlattıklarımız geçmişte yapılanların bir sonucu. Bugüne niye geldik, sebep neydi? Sayın İbrahim Bey -son sözlerini mümkün olduğunca hep not tuttum, iyi de not tutarım, notlarımı da benim dışımda kimse okuyamaz zaten- “Mümkün olduğunca bu iletişim araçlarını vatandaş ve göçmen ortak paydasında nasıl buluşturabiliriz uyum açısından?” dedi. Ben şunu da isterim: Evet, uyum olmazsa olmazımız toplumsal barış açısından, huzur açısından, insan hakları açısından ama bu insanların, evet, 300 binin kendi ana yurtlarına dönmeleri sevindirici bir olay, keşke aynı çabayı bir o kadar da onun için sarf edebilseniz yani ülkelere dönmeleri açısından, kendi yuvalarına kavuşması açısından. Çünkü, bir ağacı kökünden aldığınız zaman, o ağacı yeni bir yere diktiğiniz zaman onun o toprağa uyum sağlaması en az beş on yıllık bir süre alır. Yani siz eğer bir ağacı sürgün etmek istiyorsanız köküyle birlikte alıp başka bir yere dikmeniz lazım. İnsanlar da aynı şeydir yani hakikaten bu açıdan insanlar için -yani “Suriyeli sığınmacılar” demeyeyim de göç eden insanlar bilerek, isteyerek sığınmadılar, zorunluluk karşısında, yaşam hakkı açısından sığınmak zorunda kaldılar- o çabayı sarf edebilseniz.

Şimdi, burada medya üzerine çok gidildi. Doğru ancak yani medyayla ilgili şu güzel sözler de var acaba biz medyayı Hükümetin dev bir klavyesi hâline mi getireceğiz? Öyle ya, iktidarın dev klavyesi hâline getirip istediği şekilde şekillenme anlamına mı getireceğiz? Yoksa maddi gerçeklerle de bizi yüzleştirmek zorundalar mı? Yani burada iki hak çarpışıyor. İktidar, tabii şunu yapmak ister: Basını kendisinin dev bir klavyesi olarak görmek ister. Amacı belki de kendisi açısından doğru olabilir ama diğer insanlar açısından yanlış olabilir. Doğruları söyleme yerine insanları etkileme meselesi. Zaten bu işin esas bami teli de burada. Sizin başından itibaren etkileme, etkileme, etkileme veyahut da olumsuz yönde bir etkilemeyi yapmama... Goebbels'in çok güzel bir sözü var, katılmıyorum ama diyor ki: “Bana

vicdansız bir medya temin et, sana bilinçsiz bir halk sunayım.” Tüm medyayı tek sestem gelen bir bilgiyle mi besleyeceğiz? Eğer tek sestem gelen bir bilgiyle beslersek vay başımıza, daha kötü olur. Ama farklı kanalları açarsak yani gerek... Hükûmet demeyeceğim, hükûmet kalmadı; birinci parti demeyeceğim, artık Cumhurbaşkanının kendisiyle birlikte çalışan kabineyle tüm kanalları açması gerekir ki tek sestem verdiği bilgi kadar basın yazmamalı, tüm kanallar açık olmalı. Çünkü, istediğini veriyor, istediğini vermiyor. O zaman da işte Goebbels’in bu istediği toplumu yaratma olayı gündeme gelir ki çünkü o zaman propaganda tek bir merkezde planlanır ve tek bir merkezde icra edilmiş olur ki bu asıl bizim istemiş olduğumuz, hani “Basın çok önemli.” dedik ya... Yasama, yürütme, yargı, dördüncü kuvvet basın ki, çok önemlidir basın. Bence yargı gibi, yasama gibi, yürütme gibi çok önemli bir güç ve kuvvettir. Bunu en azından beslemek lazım hani biz nasıl diyoruz ya “Efendim, yargı tarafsız ve bağımsız olmalı.” Keşke yargının tarafsız, bağımsız olması sloganı kadar da basın da tarafsız ve bağımsız olabilmeli sloganını söyleyip buna bu şekilde sahip çıkmak lazım.

Benim söyleyeceklerim bu. Eğitimle ilgili, gayet rahat, Anayasa’mızın 16’ncı maddesi, yabancıların insan haklarıyla ilgili maddesi açık ve net dediniz. Eğitimle ilgili madde –sıra numarası aklımda değil ama- şunu söylüyor: “Herkes eğitim hakkına sahiptir.” “Herkes” ibaresi vatandaş ayrımı yapmıyor, yabancı ayrımı yapmıyor. Yani biz burada, ister Suriyeli olsun, ister Iraklı olsun, ister Afgan olsun; hangi ülkeden, Suriyelilerle birlikte 85 ülke dediniz, bu 85 ülkeden de gelen tüm insanların, mevcut olan Anayasa’mızın bu hükmü uyarınca eğitim hakkını, sağlık hakkını, barınma hakkını vermek, karşılamak zorundayız. Kaldı ki Anayasa’mızın 90’ıncı maddesinin son fıkrası, “Uluslararası sözleşmeler kanun hükmündedir.” dediğine göre, uluslararası, o Birleşmiş Milletler, gerek Cenevre Sözleşmesi’ne gerek diğer sözleşmelere atıf yapılmış durumda. Mağdur edilmemesi lazım, mağdur edilmesi hâlinde biz gayet rahat uluslararası arenada tazminata da mahkûm kalmış oluruz ki bu haklarını sonuna kadar savunmak lazım.

Söz verdiğiniz için, dinlediğiniz için teşekkür ediyor; biraz da uzattığımı için özür diliyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Yokuş.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum Sayın Enformasyon eski Genel Müdürlüme.

Şimdi, efendim, benim burada birkaç tane anlayamadığım husus var, aydınlatmanızı özellikle rica ediyorum. Şimdi, enformasyon dediğimiz, daha doğrusu daha önce Başbakanlığa bağlı Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğümüz kapatıldı Başbakanlıkla beraber. Anladığım kadarıyla da Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı oldu. Burada herhâlde bir sıkıntı yok, siz de orada başkanışmansınız. Buranın başkanı mısınız efendim aynı zamanda?

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Yok.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Oranın Başkanı ayrı, duruyor?

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Tabii.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Şimdi, efendim, bu kamu kurumumuz Cumhurbaşkanlığımıza bağlandı. Şimdi, bu enformasyon işlerini kendisi yapamıyor mu? Türkiye’ye tanıtımını yapamıyor mu? Göçmenlerle ilgili sorunları siz –burada bir dünya insanımızın çalıştığını ben de biliyorum Başbakanlıkken- bu görevi yapamıyorsunuz da, Sayın İbrahim Bey var burada, SGDD denilen derneğimiz, bu derneğimiz sizin yapmanız gereken işleri –benim anladığım- sivil toplum örgütü sıfatıyla SGDD yapıyor. Diyor ki işte: “Bakın arkadaşlar, Türkiye’de şu kadar göçmen var ama göçmenlerin bu kadar sorunları var, bu göçmenlerle ilgili, devletimiz, hükümetimiz ya da ülkemizi yönetenler size doğru bilgiyi verse de yerel medya, şurası, burası çok doğru anlayamıyor, bir de biz anlatmış olalım size dernek olarak.” Yani SGDD madem 23 sene önce kurulmuş, adı da çok güzel, göçmenlerle ilgili,

göçmen dayanışması ama burada anlatılan, sanki SGDD sanıyorum dışarıdan bir kaynağı var, çünkü bir derneğin, ben sivil toplumdan geldiğim için, yani böyle bir derneğin 47 ilde faaliyet göstermesi, 83 ofis açması, gönüllülük esasıyla 1.700 insanı çalıştırması çok zor Türkiye şartlarında. Yani bu derneğimiz 23 yıl önce neye ihtiyaç duymuş? Siz dediniz ya 2011 yılında bu ülkede 20 bin göçmen vardı, göçmen diye bir meselemiz yoktu çok öyle. 23 yıl önce kurulmuş, gayet güzel ama bugün üstlendiği fonksiyon, göçmenlere bir kaynak aktarmak, onlara yardımcı olmak, onların sorunlarını çözmek; bir sivil toplum örgütü, dernek sıfatıyla değil ama göçmen meselesinin Türk kamuoyunda ya da yabancı kamuoyunda doğru anlaşılmasını, doğru algılanmasını sağlamak için çalışıyor gibi bir algı var bende. Yanlış mı düşünüyorum?

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Bir de o var, hayır, çok fazla tarih...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hayır, hayır, anlatılanlardan ben bunun dışında bir şey duymadım.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Ha şu an konumuz bu olduğu için bunu anlatıyoruz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Onun için yani çok da anlayamadım yani ben bir kamu yöneticisiyim, yıllarca devlette çalıştım. Kardeşim, devletin Enformasyon Genel Müdürlüğü var, burada dünya çalışan var, o zaman bu dernek niye? Bu derneğe siz aktarım mı yapıyorsunuz? Herhâlde öyle yapıyorsunuz.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Yok, hayır, öyle yapmıyoruz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ya da bir yerden para mı alıyor bu dernek? Affınıza sığınarak yani ben bilgi edinmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Başkanım izin verir misiniz?

BAŞKAN – Tabii, tabii, buyurun.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Bugün konumuz göç ve medya olduğu için bu derneğin de medya alanında yaptığı faaliyetleri öne çıkardık. Biz zaten Enformasyon Genel Müdürlüğünde böyle bir ihtiyacı hissettik, bunu uygulamaya koymayı düşündük, SGDD’yle irtibat kurduk, onlar Avrupa Birliği fonlarıyla irtibat kurdular yani “Türk halkına bu meselenin tam olarak anlatılması için fon verebilir misiniz?” diye. Zaten buna ayrılmış fonlar var, o fonlarla yapıldı bu işler. Kısacası bu ama İbrahim Bey daha etraflı anlatabilir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya bu devletin asli görevi değil mi aslında, doğru söylüyor?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yani biz bilgi sahibi olmak istiyoruz arkadaşlar, yoksa...

BAŞKAN – Şimdi, devlet kurumları da bunu yapıyor ama devlet kurumlarının sivil toplum kuruluşlarıyla bunu yapması güzel bir olay yani sivil toplumu ortak etmek yanlış bir şey değil bence doğru bir şey.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yok, yok, biz...

BAŞKAN – Biz de özellikle Komisyon olarak hani ortada bir proje var ve ciddi bir yansıması olduğunu gördüm. Biraz medya taraması yapıyorum kendi ilgi alanımdan dolayı, baktım, Anadolu medyası bunu yazmaya başladı. Bazıları olumlu yazdı, bazıları dedi ki: “Ya çok şey öğrendik.” Bazıları da şunu yazdı, ben gördüm: “Ya bize Suriyelilerle ilgili bir şeyi zorla öğretmeye çalışıyorlar.” gibi ufak tefek yazılar da oldu. Ama olması gereken –en başında söylendi- bu konu teknik bir konu, bir sürü terim, kelime var ve uluslararası bir konu. Yani yalnızca iç politikayla, tek bir kanunla düzenlenebilecek bir olay değil çünkü birden fazla ulusu ilgilendirdiği için bu göç uluslararası bir konu. Konuya teknik

olarak da hâkim olmak gerekiyor bu konuda açıklama yapılabilmesi için. Anladığım kadarıyla kamu kurumu ile SGDD ortak bir iş birliği yapmışlar. Şunu söyleyeyim: Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği son bir yıla kadar Birleşmiş Milletlerle ortak çalışan bir kuruluştu, yine çalışıyordur belki ama Türkiye’ye gelen her sığınmacı, o zaman Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu yapıldı ama Göç İdaresi tam oluşmadığı için Göç İdaresi tarafından Birleşmiş Milletlere yönlendiriliyordu, Birleşmiş Milletler de bu işi kendisi yapmadığı için Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğine yönlendiriyordu, onun adına sığınma başvuruları alınıyor, tespitler yapılıyor, yapıldıktan sonra Türkiye’nin herhangi bir yerinde iskânı gerçekleştiriyordu ama Göç İdaresi tam anlamıyla devreye girdi, o günden itibaren bu tür başvurular ne Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğine yapılıyor ne de Birleşmiş Milletlere yapılıyor; artık direkt Türk devletin Göç İdaresine yapılıyor ve Göç İdaresi bunu yerleştiriyor. Dolayısıyla Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği geçmişte aslında kanun çıkmadığı için ve Türkiye’de Göç İdaresi olmadığı için âdeta bu boşluğu dolduran bir dernek noktasına gelmişti, çok fazla fonksiyon yüklenmişti ona.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Genel Müdürlük vardı.

BAŞKAN – Yoktu, 2013’ten önce Genel Müdürlüğümüz yoktu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O dönem 20 bin kişi vardı, bir sıkıntı yoktu ki zaten.

BAŞKAN – 20 bin kişiyi ben şu açıdan kabul etmiyorum: Ondan önce Türkiye’de yeteri kadar büyük kurum olmadığı için birçoğu kayıt dışı şekilde yaşıyordu. Ben vali yardımcılığı yaptım, Türkiye’de “sınır dışı” kavramı yoktu, onun yerine “deport” kavramı vardı, insanlar âdeta itiliyordu, sığınmacılar itiliyordu, kabul görmüyordu. Bugün ise sığınmacılar kabul ediliyor, kabul edildikten sonra hakikaten sığınma başvuruları alınıyor, sığınma süreçleriyle ilgili bu konuda gerçekten bir sığınmaya ihtiyaçları varsa sığınmaları gerçekleştiriliyor, yoksa da sınır dışı süreçleri gerçekleştiriliyor. Bundan önceki sınır dışı süreçleri arkadaşlar, tamamen sınır kapılarından itme suretiyleydi ama Türkiye şu anda modern anlamda bir Göç İdaresine sahip ve insan haklarına uygun bir idareye sahip, bunu, itme şeklinde değil “charter” uçaklarıyla kendi ülkelerine gönderme şeklinde, tırnak içerisinde insani şekilde gerçekleştiriyor, onu da ifade edeyim.

O zamanlardaki 20 bin rakamlarının bir sebebi de yeteri kadar kayıt edilememesi, bu konuya yeteri kadar ilgi gösterilememesi ve bu konunun, bu hassasiyetin oluşmamasıdır; bunu da net ifade etmek lazım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Başkanımıza sorduğum sorulara bir cevap verebilir mi?

BAŞKAN – Evet, İbrahim Bey cevap versin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bunu da söyleyeyim, bilemiyorum karar sizin ama tekrar olmaması açısından, bir bütün olarak belki...

Şimdi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Derneği Türkiye’de var mı? Var. Temsilcisi olan arkadaşlarımız var mıydı?

BAŞKAN – Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Derneği mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, İnsan Hakları Derneği var.

BAŞKAN – Mülteciler Yüksek Komiserliği mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, öyle bir dernek de var.

BAŞKAN – Birleşmiş Milletlerin bir derneği var mı?

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Yani uluslararası bir organizasyon olduğu için “Birleşmiş Milletler Derneği” diye bir dernek yok.

BAŞKAN – Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Birleşmiş Milletler ama insan hakları derneği açısından bir dernek var, Genel Başkanı yanılmıyorsa İzmirliydi.

BAŞKAN – İnsan hakları açısından 500 tane dernek var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, uluslararasıydı, Başkanı da Avukat Taner Kılıç mıydı bilemiyorum ama...

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Efendim, Taner Kılıç, Uluslararası Af Örgütü...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Uluslararası Af Örgütü, güzel.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Mültecilerle Dayanışma Derneğinin de Başkanıydı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yaşa, evet.

Peki, devlet o dönem bu işi o derneğe havale ediyor muydu? Ediyordu. Peki, ettikten sonra ne oldu? 15 Temmuz darbe girişiminden sonra FETÖ terör örgütüyle bağlantılı olarak görüldü mü? Görüldü. Peki, ne oldu neticede, tutuklandı mı? Tutuklandı.

BAŞKAN – Devlet hangi işi o derneğe havale ediyordu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kayıtlara bakacağız üstat.

BAŞKAN – Yok, ben yalnızca merak ettim, devlet hangi işi o derneğe havale ediyordu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakacağız o insan hakları açısından...

Peki, ediyordu.

BAŞKAN – Etmiyordu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gelelim, Sayın Gül Dışişleri Bakanıyken temsilciliklerimize, yurt dışına gittiğiniz zaman sivil toplum kuruluşu olan FETÖ terör örgütünün oradaki okulları için “Gidin, mutlaka ziyaret edin.” diyor muydu? Diyordu, resmî tutanak var elimizde. Şimdi, İbrahim Bey, özür diliyorum, kusura bakmayın, olayı kendi üstünüze ve derneğin üstüne alınmayın yani çok temiz duygularla yola çıkmış görünüyorsunuz, hayırlı olsun. Yarın öbür gün bu tür sivil toplum kuruluşu örgütlerinin terör örgütleriyle irtibat kurup... Yani devletin bu kadar tüm bilgi paylaşımını yapmak ne derece doğru? Yani biz niçin şu anda bu odadayız? Rahat bir toplantı yapabilmek için. İnsanlar niçin devlet çatısı altına giriyor? Dışarıdan ve içeriden gelebilecek olan baskılara karşı devletin koruması, kollaması için. Devlet kendi asli görevini birilerine tevdi edemez ki. O zaman ne olur? Devlet olarak “Arkadaş, ben bu işi yapamıyorum...” Ya, bu işi devlet yapamıyorsa niçin devletin çatısı altına girdik biz?

BAŞKAN – “Sivil toplum ile kamu iş birliği yapmasın.” mı demek istiyorsunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Son cümle, bitiriyorum.

Geçmişte sivil toplum kuruluşlarına bu görevler veriliyor diye terör örgütlerine teslim edilmedi mi? Edildi. Devlet hukukla yaşar arkadaşlar, devlet hukukla yaşar; devlet cemaatle, devlet şu dernekle, bu dernekle yaşayamaz.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, ben sizi anlamakta hakikaten güçlük çektim şu anda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii çekersin!

BAŞKAN – Şu açıdan: Hani “Bir sivil toplum kuruluşu var, bu sivil toplum kuruluşu yarın bir suç işlerse veya bir örgütle bağlantılı olursa ne olacak?” gibi bir soru hukukla...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, oldu, darbe girişimi oldu ülkede ya.

BAŞKAN – Olabilir. Hukukla bağdaşmayan bir konu. O zaman yarın bir vatandaş “terör örgütüne bulaşırsa” deyip o vatandaş da mı vatandaşlıktan çıkaralım?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle değil arkadaş, yaşadık ya; 15 Temmuz yaşadık.

BAŞKAN – Böyle bir bakış açısı yanlış. “Bir kamu kuruluşu niye sivil toplumla iş birliği yapıyor?” sorusunu soruyorsunuz, bunu anlayabilirim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tehlikelerini anlatıyorum üstat.

BAŞKAN – Tamam, bu tehlikenin sonu yok. Sıradan bir vatandaş da, bırakın vatandaş, sıradan bir kamu görevlisi de yarın, bir ay sonra, üç ay sonra bir suç işlediği zaman “Bunu niye siz orada çalıştırdınız?” demek gibi bir olay.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onu denetleyebiliyorsunuz ama orayı denetleyemezsiniz.

BAŞKAN – Neden sivil toplumu denetlemeyelim ya?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, olur mu, mesela üyesini denetleyemezsiniz arkadaş.

BAŞKAN – Ben kamunun sivil toplumla iş birliği içerisinde çalışma yapmasının yanlış olduğunu düşünmüyorum. Sivil toplum örgütleri de kamuda belli bir amaç için yola çıkmışlardır. Netice itibarıyla keşifebilirler, ortak çalışabilirler, ortak çalışmalarında sorun yoktur; yarın ortaya bir sorun çıkması, beş yıl sonra ya da on yıl sonra bir sorun çıkması demek, bu anlamda geriye dönük “Ya, burada bu yanlışlar yapıldı, bundan sonra da bunlarla hiç iş birliği yapmayalım.” demek tüm sivil toplum örgütlerini ortadan kaldırmak demektir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tarih tekrardan ibaret üstat.

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bir iki not almıştım, bu son tartıştığımız konuyla ilgili de birkaç cümle kuracağım söz almışken, müsaadenizle, çok da uzun sürmeyecek.

Şunu söylemişiz: İlk insandan bugüne hiçbir insan; doğduğu, doğacağı, yaşayacağı vatanını kendisi seçmiyor. Dolayısıyla şu anda özellikle Türkiye’ye sığınanlar özelinde söylüyorum: “Suriyeli” diye söylediklerimiz, kendilerinin dışındakiler, tınak içinde, bizler orayı yaşanılmaz hâle getirdiğimiz için, kan, gözyaşı, zulüm, bomba, savaş neticesinde bu insanlar vatanlarını terk etmek zorunda kalmışlar ve biz de milletimize, devletimize yakışır alicenaplıkla onları bağrımıza basmışız ama herkes yerinde sağ olsun. İnşallah Afrin Harekâtı’nın da Münbiç Harekâtı’nın da Fırat’ın Doğusu, Batısı Harekâtı’nın da temel amacı oraları yaşanılabilir hâle getirmek ve o insanları tekrar oraya göndermek. İnşallah bunu, hep birlikte, millet olarak, devlet olarak başaracağız.

Şimdi, sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili şöyle bir cümle kurulurdu, evrensel bir şey: Sivil toplum kuruluşları, toplumların doğal refleksleridir, atan nabızlarıdır. Siyasal iktidarlar sivil toplum örgütlerini dikkate almak zorundadırlar, eğer dikkate alınmazlarsa iktidarların “Halk ekmek bulamıyorsa pasta yesin.” mantığına bürünmeleri kaçınılmazdır. Bunun altına hepimizin imza atacağını düşünüyorum başta Mahmut Bey olmak üzere. Şimdi, devlet bir şeyi yapmıyor, görevini yapmıyor da sivil toplum kuruluşu yapıyor anlamında değil, arkadaşımıza biraz sonra belki söz verilecek, onun da şu anda bu basınla ilgili yaptığı şey yaptığı işlerden bir tanesi, diğerlerini de anlatacak belki. Şimdi, belki şunu yapmak lazım: Arkadaşlarımız, milletvekillerimiz, yaşanan kötü örnekten hareketle “Acaba bunun altından da başka bir şey çıkar mı?” düşüncesiyle hemen ön yargılı hareket ettiler ama şöyle de bir cümle var, diyor ki birisi: “Ben parmağım la güneşi işaret ediyorum, siz güneşe bakmıyorsunuz, parmağa bakıyorsunuz, işarete bakıyorsunuz.” Şimdi burada başka bir şey var, arkadaşlar parmağıyla güneşi işaret ediyorlar, ortada bir problem var, bu problemin çözümünde biz de bir pay sahibi olalım.’ diyorlar diye bakarsak

ondan sonra artık ortada bir şey yok. Arkadaşlarla ilgili, dernekle ilgili araştırılmış, yapılmış, ortaya konulmuş yanlış bir şey var mı geçmişlerinde, şunda bunda, sicillerinde? Yani hemen ön yargılı hareket etmeyelim diye düşünüyorum yani parmağa değil de o güneşe bakalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Siz kamu ile Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğinin iş birliği yapmasını eleştiriyorsunuz, değil mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devletin kendi üstüne olan asli vazifesini bir başka yere tevdi etmesini eleştiriyorum. Bu, devletin görevidir, vazgeçemeyeceği ve başka birisine ihale edemeyeceği bir görev çünkü Anayasa bu görevi devlet organlarına vermiş. Yani Anayasa 16’ncı maddemiz açık net, eğitimle ilgili açık ve net, sığınmayla ilgili açık ve net, gıdayla ilgili açık ve net, konutla, barınmayla ilgili açık ve net.

BAŞKAN – O zaman hiçbir sivil toplum örgütü hiçbir çalışma yapmasın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hayır, hiç ilgisi yok. Eş güdümlü çalışılabilir ama kendi görevini...

BAŞKAN – Beraber çalışıyorlar zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nereye kadar?

BAŞKAN – Proje yapmışlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım. Nereye kadar birlikte?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Dinlemedik ki arkadaşları, orayı bir dinleyelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir dinleyelim, evet.

BAŞKAN – Tabii, ben sizden önce şunu söyleyeyim: Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğini...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani sivil toplum kuruluşlarına sonuna kadar evet...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Dinleyince belki de teşekkür edeceğiz yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, son cümle şu: Sivil toplum kuruluşlarının bir toplumda sayısı ne kadar fazla olursa, ne kadar çeşitli olursa demokrasiye o kadar hizmet etmiş olur. Eğer biz sivil toplum kuruluşlarının sayısını ne kadar azaltırsak, ne kadar sadece iktidarın istediği şekilde kurdurtursak, diğerlerine izin vermezsek o kadar zararlı olur, demokrasiye zarar verir, o kadar da otoriterleşir. Benim diyeceklerim bu yani.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, “non-governmental organization” ne demek? Sivil toplum kuruluşunun açıklaması budur, hükümet dışı kuruluşlar yani “sivil toplum” demeyelim o zaman. “Non-governmental organization” demek, hükümet, otorite dışı kuruluşlar ve sivil toplumda demokratik bir şekilde görev yapan, iktidardan bağımsız kuruluşlar demektir. Mahmut Bey’e ve Fahrettin Bey’e katılıyorum; bu, önemli bir sorun. Yani FETÖ meselesinde de bu, zaten canımızı çok yaktı. “Sivil toplum” demeyelim o zaman “Hükûmete ‘embedded’ kuruluşlar” diyelim. Bunu biliyoruz, “embedded” kelimesini de herkes çok iyi biliyor, “eklemlenmiş kuruluşlar” diyelim. Şimdi, böyle yaparsak yani sivil toplumla eklemlenme olayını birbirinden ayırt edemezsek bir kere sivil toplum mefhumu büyük zarar görür. Bu, bu olayda değil, her şeyde böyledir, bunu da bence böyle bilmiş olalım.

BAŞKAN – Buyurun.

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle göç konusuyla ilgili hemen hemen tüm siyasi parti temsilcilerinin, burada bugün bulunan siyasi parti temsilcilerinin gerek yasa oluşturma sürecinde gerek sonraki tartışmalarda bizlerle iletişime geçtiğini vurgulamak isterim.

Derneğimiz 1995 yılında akademisyenler tarafından kuruldu. Bildiğiniz gibi 1991 yılında Körfez Savaşı ve yine, Irak’tan Türkiye’ye doğru yaklaşık 500 bin kişinin geldiği bir dönem oldu ve bu kitlesel akım neticesinde aslında o dönemde alanı düzenleyen herhangi bir mevzuat yoktu ta ki 1994 yılına kadar. Toplu nüfus hareketlerine ilişkin bir 1994 yönetmeliği oluşturuldu ve 2006 yılına kadar göç hareketleriyle ilgili mevzuatsal düzenleme yönetmelik ve genelgeler çerçevesinde yürütüldü. Tabii, özellikle 1991’de Türkiye’ye gelen bu kitle neticesinde alandaki boşluklar çerçevesinde özellikle akademik camianın da bu konuyla ilgili bir sivil toplum kuruluşu kurulmasının faydalı olacağı kanaatiyle kurulmuş bir organizasyon ve bunun temeli de 1994’te ilk defa bir yasal düzenleme olması, 1991’deki Körfez Savaşı ve Irak’tan gelen akın çerçevesindeki alandaki boşluk.

Biz de Türkiye’deki 120 bin civarındaki sivil toplum kuruluşundan biriyiz. Bildiğiniz gibi, sivil toplum kuruluşları, aslında politik toplum ve sivil toplum diye ayırdığımızda yani devletin müdahale alanı ve devletin doğrudan müdahale etmediği alanlarda yurttaşların kendi işlerini bir araya gelerek görmeye çalıştığı bir alandır. Nasıl ki kadın örgütleri kadın hakları temelinde, nasıl ki çevre örgütleri çevre temelinde, nasıl ki çocuklarla ilgili sivil toplum kuruluşları olduğu gibi biz de mülteciler temelinde kurulmuş bir organizasyonuz. Sizlerin de bildiği gibi hayat bir iş bölümü gerektiriyor, biz de bu hayattaki iş bölümü dağılımı temelinde göçmenlerle ilgili hak savunuculuğu, kişilerin hak ve hizmetlere erişimi konusunda çalışan bir sivil toplum kuruluşuyuz.

Elbette ki Suriye krizi çıkana kadar bizim 1.700 kişilik bir ekibimiz yoktu fakat bu kadar çok sivil toplum kuruluşu ve bu kadar çok uluslararası aktör de yoktu bir yandan ve şu anda 4 milyonluk nüfustan bahsediyoruz. 28 Avrupa ülkesi arasına bu 4 milyonu koyduğumuzda 22’nci Avrupa ülkesi sıralamasına giriyor yani aslında göç konusuyla ilgili eğitim, sağlık, barınma türünden çalışmalar neredeyse bir devlet yapılanması gerektirecek kadar çeşitlilik arz ediyor. Dolayısıyla bu alanda aslında ne kadar fazla sivil toplum kuruluşu olursa bir anlamda yükün paylaşımı o kadar gerçekçi olacaktır. 60 kadar Birleşmiş Milletlere üye olan ülkelerden daha fazla bir nüfustan söz ediyoruz Türkiye’deki nüfus açısından ve dolayısıyla bizim de amaçlarımızdan biri aslında bu alanla ilgili daha fazla örgütün çalışmaya dâhil olması. Örneğin kadınlarla ilgili çalışan sivil toplum kuruluşuna diyoruz ki: Siz kadınlarla ilgili çalışıyorsunuz, mülteci kadınlar da var. Eğitimle ilgili çalışanlar varsa siz eğitimle ilgili çalışıyorsunuz, mülteci çocukların da eğitimle ilgili ihtiyaçları var diyoruz. Tabii ki eğitim, sağlık, hukuk gibi konularda devlet doğrudan sorumludur, devletin asli görevidir. Burada bizim yaptığımız çalışmalardan bir örnek olması açısından sadece söyleyeyim, eğitimi devlet organize eder, devlet yürütür; biz eğitime erişemeyen, eğitime katılmış ama okulu bırakmak zorunda kalmış, okulu bırakmak zorunda kaldığı için çocuk yaşta çalışmak zorunda kalmış ya da çocuk yaşta ekonomik sıkıntılar nedeniyle evlendirilme durumunda kalabilecek kişiler varsa biz işin bu tarafındayız. Eğitimi devlet organize eder ama biz eğitime katılma imkânı bulamayan çocuklar varsa bunları tespit edip bu kişilere okula nasıl kayıt yaptırmaları gerektiği bilgisini veririz ve aileler eğer çocuklarını okula göndermek istemiyorsa biz ailelerle görüşüp çocuklarını okula göndermenin neden bir gereklilik olduğunu, eğitimin neden bir hak olduğunu, çocukların geleceği için neden önemli olduğunu anlatırız. Elbette ki biz devlet adına eğitim işlemi yapmayız ya da devlet adına sağlık hizmeti vermeyiz. Yani dolayısıyla sivil toplum örgütü olarak bizim devletin asli görevine ortaklık yapmak ya da paydaş olmaya çalışmak gibi bir görevimiz yok ama bugün birçok yasa tartışmasında bile, örneğin çevreyle ilgili ya da hayvan haklarıyla ilgili ya da hukuki düzenlemeler veya sağlıkla ilgili çalışmalarda bile sağlık örgütleri, meslek örgütleri, bugün asgari ücretin belirlenmesinde bile sivil toplum kuruluşları bu sürecin tartışılmasına

paydaş olabiliyor. Dolayısıyla bizim paydaşlığımız bu, bizim devlet adına bir işlemi yapmak ya da devlete bir anlamda ortakçı olmaya çalışmak gibi bir kaygımız yok, böyle bir işimiz de yok, böyle bir şey de yapmadık zaten. Dolayısıyla, bizim bu anlamda yönlendirme, danışmanlık gibi görevimiz var; başta da engelliler, kadınlar, kronik rahatsızlığı olanlar, çocuklar gibi hassas gruplar öncelikli olmak üzere çeşitli çalışmalar yapmaktayız. Basın mevzuu bizim için sadece alanda bu kadar zaman içerisinde edinmiş olduğumuz deneyimlerden ortaya çıkan bir eksikliğin doldurulması yönündeydi, bunda da basın mensuplarına erişimle ilgili Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünün geniş bir ağı olduğu için kendilerinin bu konuda bize yönlendirme yapabileceklerini düşündük. Bu çerçevede basın toplantılarımızda da hemen hemen her görüşten insan vardı; Suriyeliler de vardı ve konu gerçekten inanılmaz güzel bir şekilde özgür bir ortam çerçevesinde tartışıldı. Bizim basını kontrol etme, basını yönlendirme gibi bir misyonumuz da yok, böyle bir görev de yapmıyoruz. Bizim buradaki derdimiz tam olarak şuydu: Örneğin bir haber yapılırken “Yine Suriyeli cinayeti, yine Suriyeli dehşeti, işte, Afgan katil” gibi özellikle belirli türden bir uyuğu yönelik ayrımcı bir söylemin önümüzdeki süreçte nefret suçlarına temel oluşturabilecek bir algı yaratabilme ihtimalinden kaynaklı belirli grupların suç ile ilişkilendirilmemesine yönelik gazetecilerin bilgilendirilmesi olayıydı.

Yine, aynı şekilde Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi, bildiğiniz gibi Avrupa’ya giden zorlu yolculuk çerçevesinde yakalanan ya da kurtarılmak durumunda olan kişilere ilişkin “kaçak göçmen”, “yasa dışı göçmen” gibi birçok kavram var fakat uluslararası literatürde “düzensiz göçmen” olarak adlandırılıyor. Bu kişiler arasında kendi ülkesine iade edildiğinde gayriinsani muamele, işkence ya da ölüm riski olan kişiler de olabiliyor. Dolayısıyla, bu grubun içerisindeki kişilerin ne olduğunu da bilemiyoruz fakat bu kişilere “kaçak göçmen” ya da “yasa dışı göçmen” gibi söylemlerin, kavramların kullanılması kişileri doğrudan kriminalize eden, suçla ilişkilendiren ve aslında gayriinsani muamelelerin önünü de açabilecek bir durum olduğu için, gazetecileri gerek doğru terminoloji kullanımı gerek suçun bireyselliği esasına dayalı olarak... Biz eğer bir Suriyeli hırsızlık yaptıysa, cinayet işlediyse bunun haber yapılmaması yönünde bir tutum sergilemiyoruz. Biz “Suriyeli” vurgusu ya da “İranlı”, “İraklı”, “Afgan” vurgusunun, o gruba mensup bütün kişileri zan altında bırakacak bir söylemin doğru olmadığı görüşünden hareketle bir bilgilendirme yaptık. Yoksa kişilere haberin nasıl yapılacağı ya da nasıl yapılması gerektiği üzerine kesinlikle herhangi bir tavsiyede bulunmadık. Burada haberin kamu yararı taşıması esası, suçun bireyselliği, doğru terminoloji ve kamuoyunun Suriyeliler ya da Iraklılar nezdinde nefret suçu ya da yabancı düşmanlığı türünden mevzularla önümüzdeki süreçte karşılaşmamamız temelinde gazetecilerle bir araya geldik.

STK-kamu iş birliği bugün hem bütün dünyada hem de Türkiye’de – aslında Türkiye’de daha da gecikmiş olmakla beraber- gerek sosyal hizmetler, aile alanlarında gerek çevre gerek sağlık alanlarında aslında birçok sivil toplum kuruluşunun üreme sağlığından tutun, çevre güvenliği, temiz su isteme hakkı gibi... Aslında, öncelikle tabii ki bizim bu ön yargılardan bağımsız olarak masaya oturabilme, tartışabilme, tavsiyelerde bulunabilme durumumuzun, zeminimizin olması gerekiyor. Bu çerçevede aslında biz de alanda görmüş olduğumuz boşluklar çerçevesinde neler yapabiliriz, bunu düşünüyoruz.

Bugün UNICEF ile beraber çocuk ve aile destek merkezlerimiz var. Burada özellikle, işte, çocuk işçiliği, sokak çocukları ya da erken evlilik gibi konularla ilgili bilgilendirme çalışmaları yapabiliyoruz. Aynı şekilde okula erişimi desteklemeye çalışıyoruz. Yine bugün kadınlar ve kız çocukları için güvenli alan projeleri kapsamında çoğunlukla evlerine kapanmış olan kişilerin sosyalleşmeleri yönünde çeşitli çalışmalar yapmaktayız. Bununla beraber, yine, biz aslında bir tamamlayıcı rol üstleniyoruz çünkü bahsettiğim gibi, 4 milyonluk nüfusa ilgili, bir anda, bir ülkede bir kapasite oluşturmak çok mümkün değil. Bu sadece Türkiye için değil, dünyanın herhangi bir ülkesi için, içinde âdeta bir başka ülke barındırarak durumda iken devletin asli sorumluluklarını yerine getirmede de olası sıkıntılar olması aslında çok normal.

Bu çerçevede sadece biz değil, Türkiye’de yaklaşık 5 bin hak temelli olmak üzere 120 bin civarında sivil toplum kuruluşu var. Bu sivil toplum kuruluşu sayısı örneğin Belçika’da -ki bizim boyutumuzla ölçülebilecek bir ülke değildir- 400 bin civarında. Amerika’da 1 milyon 400 bin sivil toplum kuruluşu var. Aslında yasa koyuculardan, kanun koyuculardan tutun, uygulayıcılara kadar sivil toplum kuruluşlarının görüşünü almayı aslında demokrasiye daha uygun ve bir anlamda çok fikirlilik ve tartışmaya açık bir yöntem olarak düşünüyoruz.

Tabii, biz sadece doğrudan hizmete dayalı çalışmalar yerine aynı zamanda hem araştırma temelli hem hak temelli bir bakış açısıyla çalışmalarımızı yürütmeye çalışıyoruz. Doğrudan sağlık hizmeti vermiyoruz ama sağlığa nasıl erişebileceklerini anlatıyoruz. Eğitim hizmeti vermiyoruz ama eğitime nasıl erişebileceklerini öğretmeye çalışıyoruz. Örneğin şiddete uğramış bir kadın varsa kadın sığınma evine nasıl girebileceklerini anlatmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla daha çok bilgilendirme temelli bir yaklaşım oluyor diye kısaca özetlemek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şurada ayrıldık anladığım kadariyle: Hani bazı milletvekili arkadaşlarımız sivil toplum ile kamunun bu anlamda iş birliği yapmasının yanlış olduğunu...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hayır, hiç öyle bir şey yok.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bakın, efendim, işi sapıttık. Bizi başka yere götürür affedersiniz. Sorunun sahibi ben olduğum için...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kusura bakmayın, ifademizi yanlış tanımlıyorsunuz ve bilinçli olarak oraya taşımaya çalışıyorsunuz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yani bizim arzu ettiğimiz şeydu: Şimdi, burada Enformasyon Genel Müdürlüğü yapmış, efendim, iletişimden sorumlu... Allah aşkına, hepimiz dinledik, bu konunun sahibi kim? Sayın Akarca. Ama sahibinin orası olduğu anlaşıldı çünkü Sayın Akarca dedi ki: “Benden daha iyi burası biliyor, burası takip ediyor.” Allah aşkına ya! Bir: Kafamıza takılan soru burada, bir. İki: Göç İdaresi Başkanlığı diye bir yer var. Allah aşkına, bir tane “Göç İdaresiyle irtibatımız oldu, paslaştık, aldık, verdik.” diye bir söz çıktı mı? Çıkmadı. Demek ki yönetim tarzınızda, bu yönetim tarzında bir arıza var. Yanlış anlamayın. Biz sizi buraya yargılamak için çağırmadık ama ben bu sunumdan hiçbir şey anlamadım, tatmin de olmadım. Hele hele sivil toplum örgütleri dersi verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Yirmi altı yıldır sendika başkanlığı ve yöneticiliği yapmış bir adamım ben. Allah razı olsun! Ama kardeşim, kusura bakma, basıncı olsanız dahi, senin işin mi yani Türkiye’de basını bu konuda bilgilendirme işi? Derneğin o mu işi? Zaten enformasyondan sorumlu devletin bir kamu kurumu var. Müsaade et de o yapsın yani.

Yani burada, bakın, başta yanlış başladınız ve bizim kafamızı karıştırdınız ve biz buradan tatmin olmadık kardeşim. Sizin derneğinizden de tatmin olmadık. Niye olmadık? Çünkü insan hakları... Birçok derneğimiz var. Bırak da onları onlar yapsın, insani ilişkilerini. Ama diyorsunuz, dernek, hepsini ben yapacağım. Hayır efendim, burada bir sıkıntı var. Hatta bu konu iyi oldu. Bizim bunu kamuoyuna, Meclise taşımamız lazım. Böyle bir yönetim tarzı devlette olmaz ya. Ben kırk yıl devlet memuriyeti yaptım Sayın Akarca. Kusura bakmayın yani.

BAŞKAN – Fahrettin Bey, benim anlayamadığım nokta şu...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Amacın üzüm yemek değil, bağcıyı dövmek.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Biz kimseyi dövmüyoruz. Arkadaşlar...

BAŞKAN – Bakın, siz konunun tamamına hâkim değilsiniz. Bakın, Göç İdaresinin yetkilileri... (Gürültüler)

Mahmut Bey, bir dakika...

Göç İdaresinin yetkilileri bilgi vermiş. Fahrettin Bey, olaydan habersizsiniz, bakın. Ben size söyleyeyim. (Gürültüler)

Bir dakika arkadaşlar...

Ben size anlatayım, bakın: Bu seminerlerde Göç İdaresinin il müdürleri orada çıkıp konuşuyorlar. Akademisyenler çıkıp konuşuyorlar. Bu konuyu teknik olarak bilenler girip çıkıyorlar. Burada bir organizasyon var. Medyayla bir şekilde bu konuyu bilenlerin bir araya getirilmesi söz konusu. Doğru. Bunu Göç İdaresi de yapabilir, doğru, bunu başka bir kuruluş da yapabilir. Burada bir ortak proje yapılmış ve projenin fonu Avrupa Birliğinden karşılanmış. Avrupa Birliği fonları böyle. Bakın, buradaki birçok belediye –partimizin belediyesi- sivil toplumla iş birliği yapıyor.

Şimdi, çevre temizleme konusunda bir iş birliği yaptığı zaman sivil toplumdaki “Çevre temizleme belediyenin görevi, niye onlarla iş birliği yapıyorsunuz?” diyor musunuz?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Demeyiz.

BAŞKAN – Demiyorsunuz. Burada bir iş birliği var. Bu iş birliğini -anladım- politik olarak kabul etmeyebilirsiniz, dersiniz ki: “Bunu doğrudan yapsın.”

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Ha, benim fikrim de şu: Sivil toplumun işin içine girmesi bu anlamda önemli. Yani bugün bu projede o sivil toplum girmiştir, başka projede başka bir sivil toplum örgütü girmiştir, bu isteyerek veya yapılarak değil, büyük bir ihtimalle projeyi Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği yapmıştır, proje kabul görmüştür. Buna ortak aranıyor, partner aranıyor. Bu şu da olabilirdi, bu size ait bir belediye de olabilirdi. Nitekim İstanbul’daki belediyelerin hepsi bu derneklerle iş birliği yapıyor. Belki İbrahim Beylerin derneğiyle de iş birliği yapıyordur. Bu anlamda iş birliği yapma sorunu yok. Daha da ileri gideyim.

Bakın, CHP sığınmacılar ve göçmenlerle ilgili bir rapor yazdı ve yazdırdı netice itibarıyla.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Yazdırdı.” değil, kendisi yazdı.

BAŞKAN – Bu rapor yazılırken en çok görüşüne başvuru alan dernek Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği. Aslında Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği bizden çok CHP’ye yakın bir dernek yani bakın, kuruluş aşamasından itibaren.

Bakın, burada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kendinizi meşru hâle getirmek için CHP’ye...

BAŞKAN – Burada bir proje yapılmış.

EROL KAVUNCU (Çorum) – 1995’te kurulmuş, AK PARTİ’den yıllar önce.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yahu siyasi bir şey aramıyoruz, siz yanlış anladınız.

BAŞKAN – Netice itibarıyla sonuca gidiliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz bu kadar çok üstüne gitmekle derneğe zarar veriyorsunuz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Biz derneğin şahsına bir şey demiyoruz arkadaşlar. Bakın, Sayın Başkan, diyoruz ki, burada Allah aşkına, bir sunum yapıldı, ya bunun esas sahibinden gitti iş, iş derneğin üstünde kaldı. Ya bizim itirazımız buna ya. Yapmayın. Tamam, yani siz bunu kabulleniyorsanız ben bir şey demiyorum.

BAŞKAN – Bu iş olmamalı mı diyorsunuz?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hayır, hayır, olmamalı değil.

BAŞKAN – Nasıl olmalı? Dernekle iş birliği yapılmamalı mı?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hayır, yapılmalı, bu cüzi olmalı. Tabii ki yapılmalı, on tanesiyle yapılmalı.

BAŞKAN – Peki, neye itirazınız var?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Benim neye itirazım var? Bu sunumdan ne anladık biz arkadaşlar? Yani bu derneğin işi enformasyon, doğru bilgilendirmeyse bunu yapan zaten başkanlığımız. Ha, bu projelerini anlatsaydı baştan aşağı “Biz şu projeleri yaptık, şunları yaptık.” Ben hiç bunları sormazdım.

BAŞKAN – Başka projeleri de var.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Proje dinlemedik ki biz, basınla irtibatları dinledik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, ben de çok kısa bir şey söylemek istiyorum.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Şimdi, Türkiye kritik bir dönemden geçiyor yani ekonomik olsun, terör olsun. Bu anda da Suriye’den gelen sığınmacılarımız var. Bu hesapta olmadık bir durum. Sayı olarak da, miktar olarak da fazla. Tabii ki STK’ler, sendikalar karnesi bizde iyi değil çünkü Türkiye’deki sendikaları, STK’leri dışarıdan hep beslerler, bir şekilde yönlendirirler, yönetirler ama bugün durum farklı. Şimdi, ülkemizdeki bu Suriyeli sığınmacılar için herkesten istifade etmemiz gerekiyor. Yani buna uyum dediğimiz kısmı oluşturmamız için bu Türklerin töresi olan, amentüsü olan insanlık kim gelirse kapımızı açıyoruz ve bunları en işi şekilde barındırmak için de uğraşıyoruz ve bu kritik dönemde yani paramızın az olduğu dönemde belki STK’ler fonları alabilmek için kuruldu, oradaki fonları alabilmek için, bu tür bir akçeye ihtiyacımız olduğu için bunları bu şekilde değerlendirmemiz gerekir. Yoksa siyasi olarak iktidar partisi, muhalefet partisi olarak değerlendirecek bir yere varamayız. Yani biz burada daha yapıcı olmaya çalışmalıyız. Yıllanmış kardeşliğimizi bile bozmaya çalışan bir durumdayız.

Bakın, dün Mecliste olan bir hadiseyi anlatacağım burada. Sakarya’da olan adi bir cinayet. Maalesef Türkiye’nin her zaman her yerinde oluyor. Bunu “Kürtçe konuşuyor.” diyerek Meclise getiren bir zihniyetin içindeyiz. Yani tahrikler fazla. Üstümüze geliyorlar ve birbirimizi kırdırmak için her türlü çabayı sarf ediyorlar. Bugün Suriyeli sığınmacılarda bir sıkıntımız var, evet, ekonomik sıkıntılardan dolayı, Türkiye’deki işsizlik, mesleksizlikten dolayı. Gelen sığınmacıların uyum sağlaması gerekir, işe yarayanların iş yapması gerekir, istifade etmemiz gerekir ve bunu sağlamamız için el birliğiyle bir araya gelmemiz gerekiyor. Bunun için de STK de lazım, diğer bilirkişiler de lazım, herkesin fikrine ihtiyacımız var. Yani onun için burada bu işi siyasallaştırıp kendimize oy ya da bir şey yapmaya çalışmanın da anlamı yok Tanal Bey yani sonuçta ortayı bulup bu sıkıntıdan bir an önce kurtulmanın yoluna bakmamız gerekir.

Ben şimdilik bunu söylüyorum, yoksa...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir dakika Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, nefret duygusundan kaçınmaya yüzde yüz evet. Bunu tepeden tırnağa yani devletin çatısından ta aşağısına kadar herkesin nefret dili, hakikaten topluma ve teröre hizmet edilebilecek olan bir dildir.

Şimdi bunu derken her gün biz bu nefret dilini devletin ta tepesinden duyuyoruz. Benim Sayın Akarca'ya istirhamım: Ne olur Sayın Cumhurbaşkanı o nefret dilini bir bıraksın. Yani kendisi gibi düşünmeyen herkes... Mesela "Portakal mı, mandalina mı?" Yani bu nefret dili. Yok "Ermeni..." Yani çok söyleyeceğim laflar var, hoş değil, oraya çekmek istemiyorum.

BAŞKAN – Bence gündeme gelelim. Mültecilerin göç konusunda, göçmenlerle ilgili kullandığı bir dil var mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın İbrahim Bey, 95 yılında kuruldunuz, çalışmalarınızda başarılar dilerim. İnsan hakları için, insan haklarının gelişmesi için kim bir tuğlayı bir tuğla üstüne koyuyorsa minnettarım. Derneğinizden terör örgütleriyle ilişkili kaç kişi şu anda cezaevinde veyahut da hakkında dava açılan var?

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Bu son dönem olaylarıyla ilgili mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani soruyorum genel ve...

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – 15 Temmuz mevzularıyla ilgili mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, ben hepsini soruyorum.

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Derneğimizde herhangi bir siyasi ya da politik bir duruş olmadığını vurgulamak istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben onu söylemiyorum. Yani tüm dernekler, tüm terörist, sırf onu değil, hepsi...

EROL KAVUNCU (Çorum) – FETÖ'yle ilgili bağlantınız...

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Herhangi bir şey çıkmadı Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Listelerinizi verin, ben size çıkarayım.

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Verebiliriz, hiçbir sıkıntı yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dağıtın...

BAŞKAN – Mahmut Bey savcılık da yapmaya başladı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Değerli Başkanım, bakın...

SGDD ASAM GENEL KOORDİNATÖRÜ İBRAHİM VURGUN KAVLAK – Zaten hani devletin ilgili güvenlik güçleri bu çerçevede, tüm sivil toplum kuruluşları, kuruluşlara üyelik çerçevesinde de...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devletin ilgili güvenlik güçleri şey yapsaydı Sayın Cumhurbaşkanı darbeyi eniştenden öğrenmezdi. Yapmayın ya!

BAŞKAN – Mahmut Bey, o zaman siz gidin, kendi raporunuzu yazarken "Niye bu kuruluşla, dernekle iş birliği yaptık?" diye kendi genel başkanınıza da sorun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, beyefendi...

BAŞKAN – Netice itibarıyla, bakın, bu toplantıda biz bunları tartışmıyoruz. Bakın, buraya gelen sivil toplum örgütü... Yarın başka sivil toplum örgütlerini de çağıracağız. Netice itibarıyla biz sivil toplum örgütlerine böyle bakarsak burada adım atamayız, ileri gidemeyiz. Bizim yapmamız gereken şu: Biz güvenlik kuvveti değiliz, biz emniyet değiliz. Varsa suçları mutlaka güvenlik kuvvetleri, emniyet...

Bu konuda varsa bildiğiniz ihbarınızı yaparsınız, neticeler ortaya çıkar ama biz Komisyon olarak hiçbirisini toplum önünde yargılayamayız, böyle bir süreç içine giremeyiz. Varsa bildiğiniz gidersiniz savcıya suç duyurusunda bulunursunuz, savcılık da gereğini yapar. Bu konuda herhangi bir engel yok.

Biz burada, bakın, göç ve mülteci konusunu tartışıyoruz. Göç ve mülteci konusunda burada bir proje vardı. Biz bu projeye bilgilendik. Eyvallah, projeyi beğenirsiniz beğenmezsiniz. Sivil toplumla iş birliği kurulmasını istersiniz istemezsiniz eyvallah, politik görüşlerdir. Ama gerçekten buraya her çağırdığımız kişinin üzerine bir güvenlik araştırması yapacak komisyon hâline gelirsek bu komisyon çalışmaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Devlet görevlerini bir şekilde bir yere tevdi ederse, milletimizin milli güvenliği için, bekası için biz uyarma görevimizi yapıyoruz. Yaparsınız yapmazsınız. Ben ülkeme bir taşın değerini istemiyorum. Olay bundan ibaret.

BAŞKAN – Ama bu şu andaki bizim Komisyonun çalışma gündemiyle ilgili bir konu değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl değil ya?

BAŞKAN – Değil tabii. Biz konuyu ve mültecileri tartışırken konuyu güvenlik boyutuna getirip oradaki güvenliği tartışma noktasına götürmemek lazım. Biz bunu tartışıyoruz. Bakın, o zaman biz yarın başka bir sivil toplum örgütünü de çağıramayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım ama tüm görevlilere tevdi edilirse ne olur?

BAŞKAN – Biz burada herkesi dinleyeceğiz. Netice itibarıyla burası öyle, her gruptan insanı dinleyeceğiz. Kaldı ki burası İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu yani daha da tarafsız olmamız gereken bir komisyon.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, dokuz sayfa not tutan bir vekilim. Nasıl dinlemiyorum ya? Dinlemeyen bir adam dokuz sayfa not mu tutar?

BAŞKAN – Konuyla ilgili konuşmuyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Konuyla ilgili...

BAŞKAN – Konuyu başka yere götürüyorsunuz. Göç ve mülteci konusunda eğer bir nefret dili varsa mutlaka eleştirebilirsiniz ama burada göç ve mülteci konusundaki farklı dilleri eleştirmek bu Komisyonun görevi değil, gider başka komisyonda konuşursunuz. Göç ve mülteci konusunda, sığınmacı konusunda, en başta da söyledim, bakın, bazı siyasetçiler yanlış dil kullanıyor dedim, isim bile vermedim. Netice itibarıyla bizim görevimiz de, ortada bir yanlışlık varsa, hem gruplarımız nezdinde hem kendi şahsımız nezdinde bu yanlışlıkları bir şekilde giderip kendimizden başlayarak doğru bir çalışmayı ortaya koyabilmek. Mutlaka farklı fikirler ortaya çıkacaktır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya Canım Başkanım, “Cumhur İttifakı dışındakilerin hepsi teröristtir.” diyorsunuz, gelip efendim siz Suriye politikasını eleştirince de “Siz ayrımcı bir dil kullanıyorsunuz...” Böyle bir şey olabilir mi ya? Ya, ilk önce...

BAŞKAN – Bakın, Genel Kurulda yapacağımız tartışmayı burada yapmayın lütfen canım, lütfen. Sığınmacılarla ilgili kullandığımız bir yanlış varsa deyin ki “AK PARTİ bunu kullanıyor.” Kaldı ki ben CHP’yle ilgili herhangi bir şey söylemedim, bakın, söylemek de istemiyorum. Sayın genel başkanın ifadelerini de kullanmak istemiyorum. Daha da ileri gidiyorum, diyorum ki bakın, şimdi hazırladığımız rapor var, o raporda çok güzel şeyler var. Bun bunu Genel Kurulda da söylerim, çok istifade ettim, tüm kamuoyunun da rapordan istifade etmesi lazım. O raporun bir cümlesi bu: “Hiç kimse nefret dili kullanmamalıdır sığınmacılar konusunda.” Sığınmacılar ekonomiyeye...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sığınmacılar için değil herkes için kullanmamalı.

BAŞKAN – Eyvallah, doğru.

Bize yakışan sevgi dilidir, nefret dili değildir. Biz de bu süreçte bu katkıyı sunabilmek için, sevgi dilini ortaya koyabilmek için, bu konuda doğruları ve yanlışları ortaya koyabilmek için, yürütme organını savunmak için değil, yürütme organının yanlışları vardır, iş birliği konusu bir politik bakış tarzıdır. Yanlış görebilirsiniz, eyvallah ama ortaya çıkan ürünler açısından anladığım kadarıyla kamuoyunda binden fazla yerel gazeteci bu konuda bilgilendirilmiş. Bu bilgilendirme yanlış bir şey değil. Bu bilgilendirmeyi yapan devletin kuruluşları, neticede orada Birleşmiş Milletlerin yetkilileri ve sivil toplum yetkilileri ve yapılan iş interaktif bir şey. Getirip insanlara bir şey empoze edilmemiş ki, bir interaktif süreç. Onlar sahada gördüklerini ifade ediyorlar. Bunun karşılığı nedir, bu konuşuluyor. Göç İdaresinin yetkilileri de var orada, AFAD'ın yetkilileri de var orada, netice itibarıyla valilik yetkilileri de var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Komisyondaki sayın vekilimiz diyor ki...

BAŞKAN – Yani sivil toplum kamuoyuyla mutlaka iş birliği yapacaktır çünkü sivil toplum yarın dese ki: “2 bin tane gazeteciyi bir araya toplamak istiyorum.” Bu çok zor oluyor. Kamudan bu konuda yardım istemiş netice itibarıyla. Yapılan iş, amaç, hedef belli. Doğru bir çalışma yapıldığı düşünülüyor, siyasetüstü bir çalışma yapıldığı düşünülüyor. Ben anlıyorum, siz diyorsunuz ki: “Politik olarak biz kamu ile sivil toplumun bu konuda çalışmasının doğru olmadığını düşünüyoruz.” Çünkü burada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hayır, hayır, hiç öyle bir şey demiyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bak, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Daha da ileride, ikinci aşamada da diyorsunuz ki: “Bu konuda ilgili kamu kurumunun kendisi yeteri kadar işin içine girmemiş, bu konuyu başka bir sivil topluma havale etmiş.” Tamam, bu konuda da bir eleştirel bakış açımız olabilir ama biz buradan sivil toplumu yargılamaya gidersek, biz buradan sivil toplum-kamu iş birliğini yok etmeye gidersek yanlış yapmış oluruz. Netice itibarıyla bakış tarzımız... Usulde farklılıklar mutlaka olacaktır. En başta da söyledim, bakın, Türkiye’de sivil toplumlarla bu konuda en çok iş birliği yapan kuruluşlar yerel yönetimlerdir. CHP’li yerel yönetimlere, HDP’li yerel yönetimlere, MHP’li yerel yönetimlere bakın. Bakıyorum, mesela Adana Belediyesi de geçen sığınmacılar konusunda bir dernekle iş birliği yaptı, çok güzel bir merkez oluşturdu. İstanbul’daki CHP’li belediyeler de bu konuda ciddi çalışmalar, önemli çalışmalar yapıyor ve iş birliği yapıyor. Doğuda HDP’li belediyeler de yerel yönetimlerle iş birliği yapıyor, kaynak aktarıyorlar bu konuda, çalışma yapıyorlar. Eğer maksat doğruysa, hedef doğruysa... Hedef, insanı yaşatmak ve yaşamasıdır. İnsan haklarıysa bu konuda yapacağımız, söyleyeceğimiz söz yoktur.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkanım, yanlış anlamaları düzeltelim.

BAŞKAN – Ama usulü yanlış bulduğumu düşünüyorum. “Niye siz iş birliği yapıyorsunuz?” sorusunun yanlış olduğunu düşünüyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Müsaade eder misiniz.

Bir: Kesinlikle sivil toplum örgütleriyle çalışmaya karşı değilim, tam tersi, eğer kamu yönetimi aynı alanda faaliyet gösteren bütün sivil toplum örgütlerinden düşünce, görüş alırsa ve istişare ederse bu Komisyonda en çok alkışlayacakların başında ben gelirim; bir, bir kere öyle bir derdimiz yok.

Burada anlatamadığımız bir şey var. Şimdi, bu işin asli sahibi varken bir derneğin neden bunu üstlenip...

BAŞKAN – Ortak çalışılması...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ortak değil, bakın, bakın. Hayır, hayır, ortak çalışabilir.

BAŞKAN – Ortak çalışıyorlar.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bakın, o farklı bir şey. Dernek yöneticisi bize şunu deseydi: “Biz göçmenler için -sonra söyledi- şunları buluyoruz, kayıpları; eğitime katkı sağlıyoruz.” Başta bunları anlatsaydı, ben, inanır... “Yani basın programı yaptık, basını tanıttık.” Kendi bildirileri burada, bakın. O zaman ben haklı olarak, ya, burada devletin...

BAŞKAN – Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği de yaptığı projelerden de bahseder ileride inşallah.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hayır yani arkadaşlar, biz başta belki yanlış anladık, yanlış giriş oldu. Yani burada bir art niyetimiz yok, samimiyetimle söylüyorum; benim art niyetim yok, asla yok yani benim öyle bir derdim de yok. Ama burada asli görevini yapması gerekenler sanki -ben öyle algıladım- başka bir derneğe havale etmişler “Hadi sen bunu yap.” Yok böyle bir dünya. Benim itirazım buna.

BAŞKAN – Ben bu konuda size bir açıklama yaptım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – İkinci itirazım: Göç İdaresi var, bir tane kelime çıkmadı. Ya, eğer bu enformasyonsa Göç İdaresi bütün bilgi kaynağını...

BAŞKAN – Göç İdaresi yok burada canım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hayır, hayır, Göç İdaresi diye bir kurumumuz var, bütün bilgiler orada var, öyle mi efendim? Orayla ortak çalışılması lazım.

BAŞKAN – Çalışılmıştı. Soralım, çalışıldı mı Göç İdaresiyle ortak?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Çalışmıyor, duymadık.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Biz bir açıklama...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hayır, şunu diyorum: Hiç duymadık. Sanki bütün...

BAŞKAN – Duymadıysak soralım ama canım yani yargılamayalım. Siz Göç İdaresinin...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yargılamadım ben. Ben sadece bilgi sahibi olmak istedim.

BAŞKAN – Tamam, böyle soralım, Göç İdaresi var mı bu işin içinde diyelim.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Götürdünüz, başka yerlere çektiniz. Yok, sivil...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Tartışmaya alıştık ya, tartışmaya getireceğiz işi.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Tabii, getirmeyin, ben öyle bir şey demedim.

BAŞKAN – Fahrettin Bey, şunu sorun, bak, anlarım: “Göç İdaresiyle çalıştınız mı?” sorusunu sorabilirsiniz. Soralım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Benim sadece sorguladığım...

BAŞKAN – Ve şunu sorabilirsiniz: “Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneğinde bunun dışında başka projeniz var mı?” diyebilirsiniz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Şurada bildirisi var, bakın. Bütün yaptığı faaliyet bana geldi, bütün yaptığı faaliyet; basına ne kadar enformasyon yaptıklarıyla alakalı.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ama “Çok önemli bu ortak dil.” diyor bak, değil mi? O anlamda yani bir şeyi düzeltilti mi, her şey düzeldi.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Doğrudur. Arkadaşlar, ben hayır demiyorum, bakın, yanlış demiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, bir de Mehmet Bey’i dinleyelim.

Buyurun.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Sayın Başkan, tabii ki, sizin bahsettiğiniz gibi, yaptığımız bir proje hakkında bilgi vermeye geldik. Bizim buna benzer yüzlerce projemiz oldu. Yani elbette ki biz bu konuda hem yabancı basın mensuplarıyla; Türkiye dışından, yerleşik yabancı basınla hem ulusal basınla hem yerel basınla fazlasıyla toplantılarımız oldu, hatta başta 700 kişi filan dedim yani ilk ağızda onları anlattık. Daha sonra ortak bir proje geliştirdik. Avrupa Birliği fonlarıyla finanse edilsin...

BAŞKAN – Kamudan para çıktı mı bu konuda?

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Çıkmadı. Çıkmasın diye özellikle tabii, bir.

İkincisi, uzmanlar burada diye. Yani yıllardır bu işlerle uğraşıyorlar, sahada çalışıyorlar, bire bir temas hâindeler, aralarında uzmanlar var. Gazetecileri biz bulduk, gazetecileri teker teker haberdar ettik, toplantıya çağırdık. Toplantı yerini dernek ayarladı. Konuşmacı olarak katılacak olan uzman gazetecileri her medya grubundan bizler bulduk. Tabii ki Göç İdaresinden uzmanlar da geldi, konuştu; basın yayından uzmanlar da konuştu, Dışişleri Bakanlığından uzmanlar da geldi, konuştu; herkes konuştu, herkes bildiğini anlattı. Gazeteciler yeter ki Türkiye’de belli bir konuda, bu konuda bilgi sahibi olsunlar, bir ifade kullanırken ne anlama geldiğini bilsinler, kanunların ne olduğunu öğrensinler bu konuda, Türkiye’nin 1951 yılındaki Paris Anlaşması’nı hangi şartlarda imzaladığını öğrensinler, ona göre değerlendirsinler; yaptıkları haberler eğer farklı olursa toplumda ne gibi yanlış algılara sebep olabilir, bunu yakından kavramış olsunlar diye ve soru-cevap şeklinde toplantılar düzenledik. Bu toplantılarda 1.600 kişi civarında da yerel gazeteciyi ortak projemiz doğrultusunda bilinçlendirmiş olduğumuz kanaatindeyim. Bu ortak proje konusunda size bilgi vermeye geldim. Yoksa Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü bu ve benzeri konularda fazlasıyla projeleri zaten uyguladı, zaten yaptı. Göç İdaresiyle biz yan yana, et ile tırnak gibi filandık; her zaman, her kuruluşla, Kızılayla hakeza, buna benzer kuruluşlarla; şimdi düşünmeyi istemiyorum...

Yani şunu ifade etmeyi istiyorum: Siz bizi anlayamadığınızı ifade ettiniz. Ben sizi hiç anlayamadım. Ben de milletvekilliği yaptım kardeşim. Ben de 1987-1991 arası Turgut Özal’la milletvekilliği yaptım Anavatan Partisinde, tamam, daha sonra bürokrasi... Şimdi ben hata mı ettik diye düşünüyorum. Yani bu ortak çalışmayı yapmak, basını bilinçlendirmek hata mı olmuş acaba? Ya da burası bir soruşturma komisyonu mu?

BAŞKAN – Evet, tamam Başkanım.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Yani bu konuda üzüldüğümü ifade etmek istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Bilgilendirme için çok teşekkür ediyoruz. Neticede biz...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Affedersiniz. Bir düzeltme yapayım.

Zaten sözlerimde de dedim ki: Sorgulama gibi algılamayın, bizim böyle bir niyetimiz yok, anlayamadığımız için dedik. Ama bu tavrınız da çok doğru değil, onu söyleyeyim. Vekillik yapmış olmanız bize bu şekilde cevap vermenizi gerektirmez. Anlaşılan, Cumhurbaşkanlığı Köşkü’ne gittiğiniz için oradaki şeyden herhâlde siz de esinleniniz. Daha nezaketli davranın.

CUMHURBAŞKANI BAŞDANIŞMANI MEHMET AKARCA – Öyledir, öyledir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ederiz.

Tabii, buradaki Komisyonumuzun asli görevi, sığınmacılar, göçmenler ve mülteciler; bunlarla ilgili Türkiye’deki süreçler, dünyadaki süreçler konusunda bilgilенmek. Bilgilendikten sonra mutlaka ortaya çıkan sonuçları hem yürütmeyle hem sivil toplumla hem kamuoyuyla paylaşacağız. Bu sürecin doğru yönetilmesi ve yürütülmesini sağlamak... Bununla ilgili de bir proje vardır. Proje konusunda bir sivil toplum kuruluşumuz ve daha önce de genel müdürlüğümüzü yapan, o süreçte projeye başlamış olan kamu görevlimizle beraber bu konuda bize bugün sunum yaptılar. Kendilerine teşekkür ediyoruz.

Bundan sonra da farklı sivil toplum örgütlerini de davet edeceğiz çünkü sizden de talepler geliyor “Şu sivil toplum örgütünü, bu sivil toplum örgütünü davet edelim.” diye. Bunları da davet edeceğiz. Davet ettiğimizde siz de göreceksiniz ki o sivil toplum örgütleri de bu anlamda projeler ortaya koyuyorlar ve projelerinin büyük bir kısmını da kamuyla ortak bir şekilde yürütüyorlar. Bunun sorgulaması bize düşmez diye düşünüyorum, bu Komisyona düşmez diye düşünüyorum. Mutlaka eleştirilerimiz olacaktır, eleştirileri yapacağız.

Teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.08

